

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/39/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817209191
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8817209191.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne: X. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX, XXX XX, právne zastúpenej: JUDr. Martina Fabianová, advokátka so sídlom Hencovská 2043, 093 02 Hencovce, pracovisko Námestie slobody 6, 093 01 Vranov nad Topľou, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o primerané finančné zadostučinenie s prísl., o odvolaní žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8Csp/96/2017-70 zo dňa 12.09.2019 takto

rozhodol:

I. Odmieťa sa odvolanie žalovaného.

II. Mení sa rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavom výroku II. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadostučinenie vo výške 500,- Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti sa rozsudok v zamietavom výroku II. a vo výroku III. o trovách konania potvrdzuje.

IV. Žalobkyni sa voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol, cit.:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadostučinenie v sume 500,- Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamieťa.

III. Žalobkyni priznáva proti žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o konkrétnej výške trov konania rozhodne súd samostatným uznesením.“

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v prejednávanej spore mal za preukázané, že žalobkyňa si úspešne uplatnila svoje právo ako spotrebiteľ. Žalovaný bol rozhodnutím súdu zaviazaný vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 6.061,91 Eur. Takúto finančnú sumu žalovaný získal z dôvodu plnenia žalobkyňou podľa zmlúv o úvere, ktoré boli súdom vyhlásené za bezúročné a bezpoplatkové, z dôvodu porušenia zákonných povinností žalovaného. Žalobkyňa si teda jednoznačne v inom súdnom konaní úspešne uplatnila právo na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému. V zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa má žalobkyňa právo na primerané finančné zadostučinenie voči žalovanému, ktorý zodpovedá za porušenie jej práv spotrebiteľa.

Ďalej uviedol, že žalobkyni vznikla ujma v nemajetkovej sfére, keďže konanie žalovaného zasiahlo do jej osobného, rodinného a spoločenského života. V súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 7C/246/2015 žalovaný namietal nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia a aj pre tento jeho postoj bola žalobkyňa dlhodobo vystavená psychickému vypätiu zo súdneho konania, zo stavu právnej neistoty a to až do právoplatného skončenia tohto súdneho konania. Poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa plnila na základe výziev žalovaného a celkovo na dve zmluvy o úvere zaplatila sumu 6.911,91 Eur, hoci úvery jej boli poskytnuté spolu vo výške 850,- Eur, musela sa nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia domáhať súdnou cestou. Súdne konanie a stav právnej neistoty boli pre žalobkyňu stresujúcim faktorom, ktorý odôvodňuje priznanie finančného zadosťučinenia. Súd pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia žalobkyni vychádzal najmä z porušenia práv žalobkyne ako spotrebiteľa zo strany žalovaného, intenzity tohto zásahu do práv spotrebiteľa, z dĺžky trvania závadného stavu.

S prihliadnutím na tieto okolnosti súd priznal žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 Eur. Žalobkyňa požadovala priznať finančné zadosťučinenie vo výške 3.000 Eur.

Uzavrel, že pri určení výšky finančného zadosťučinenia sa nemožno striktnie držať ujmy, ktorá žalobcovi objektívne hrozila, resp. ktorá mu vznikla. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany.

V prevyšujúcej časti požadovanej výšky primeraného finančného zadosťučinenia (nad sumu 500 eur) súd žalobu zamietol. Súd taktiež nepriznal žalobkyni nárok na úrok z omeškania, keďže o tom, či žalobkyni vznikol nárok na primerané finančné zadosťučinenie rozhodol až súd týmto rozhodnutím, preto sa žalovaný nemohol dostať do omeškania s plnením peňažného záväzku.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný. Navrhol rozhodnutie vo výroku I. a III. zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie aj žalobkyňa. Poukázala na uznesenie Krajského súdu v Prešove, č.k. 3Co/53/2016-59 zo dňa 04.10.2016, podľa ktorého odradzujúco môže pôsobiť len hrozba straty prevyšujúca nad 50 % sumy, o ktorú chcel veriteľ spotrebiteľa protiprávne pripraviť, aby veriteľ niesol riziko straty, keďže sa chcel bezdôvodne obohatiť. Pričom v konkrétnom prípade ide o sumu, ktorá je takmer o 600% vyššia od sumy, ktorú žalobkyňa dlhovala žalovanému (dlhovala 404 eur - uhradila navyše 6061,91 eura).

Mala za to, že súd dostatočne neodôvodnil, prečo nepriznal žalobkyni sumu vo výške 50% zo sumy, o ktorú sa chcel žalovaný obohatiť.

Na základe uvedeného navrhla, aby odvolací súd rozsudok zmenil a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.000,- Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň priznal žalobkyni proti žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o konkrétnej výške trov konania rozhodne súd samostatným uznesením.

4. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedol, že sa dostatočne vyjadril k všetkým relevantným skutočnostiam prostredníctvom svojich podaní a odvolania.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné a odvolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 121 ods. 2 CSP do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty.

Podľa § 121 ods. 3 CSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca.

7. Podľa ust. § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

8. Podľa ust. § 386 písm. a) CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že napadnutý rozsudok bol žalovanému doručený dňa 17.09.2019. Zákonná 15-dňová lehota na podanie odvolania uplynula odvolateľovi dňa 02.10.2019, ktorý pripadol na stredu. Odvolanie žalovaného bolo podané elektronickým podaním so zaručeným elektronickým podpisom až dňa 03.10.2019 (štvrtok o 17:45 hod.). So zreteľom na uvedené, odvolanie žalovaného bolo podané oneskorene.

10. Na základe uvedeného odvolací súd v súlade s ust. § 386 písm. a) CSP odmietol odvolanie žalovaného ako oneskorene podané.

11. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne opierajúci sa o ust. § 3 ods. 5 Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), upravujúce práva spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak sa na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za porušenie zodpovedá.

12. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany.

13. Hypotéza právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práv alebo povinností, ustanovených Zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitnými predpismi, a spôsobilosť porušenia práv alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu.

14. Účelom poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia je odčinenie útrap, keď sú voči spotrebiteľovi uplatňované nezákonné nároky alebo je vystavený bezprostrednej hrozbe nezákonných nárokov, je bezdôvodne sankcionovaný, znevýhodňovaný a diskriminovaný.

15. Z obsahu súdneho spisu nepochybne vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 7C/246/2015-63 zo dňa 09.12.2016, bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 6.061,91 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne počnúc dňom 24.09.2015 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá a žalovanému bola uložená povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %. Toto rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 3Co/35/2017 zo dňa 04.05.2017.

16. Odvolací súd uvádza, že spotrebiteľ nie je povinný preukazovať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože Zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie nie len v prípade vzniku ujmy, ale už aj vtedy, keď mu ujma v nadväznosti na porušenie práva spotrebiteľa vzniknúť mohla. Samotné vyvolanie stavu žalovaným, na základe ktorého by žalobcovi ako spotrebiteľovi ujma mohla vzniknúť, je jedným z predpokladov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Spotrebiteľ nie je povinný odôvodňovať vzniknutú ujmu a stav právnej neistoty, prípadne uvádzať iné skutočnosti, týkajúce sa nároku na primerané finančné zadosťučinenie bezprostredne v konaní, v ktorom bolo vyslovené porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Nárok na primerané finančné zadosťučinenie nie je závislý od okamihu uzavretia spotrebiteľskej zmluvy. Pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už len hrozba vzniku ujmy. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy.

17. V danom prípade však ako vyplýva z obsahu odvolania žalobkyne, ktorej jediným príjmom sú dávky v hmotnej núdzi, ujma spočívala okrem iného v tom, že si finančné prostriedky na splatenie „dlhu“ voči žalovanému musela požičať od svojho syna, ktorý ich získal od banky a tento dlh naďalej spláca. Čo je šokujúce, žalobkyňa dlhovala žalovanému 404 Eur a uhradila mu navyše ešte 6.061,91 Eur!!! Bezdôvodné obohatenie žalovaného bolo spôsobilé priviesť žalobkyňu do sociálno-ekonomickej tiesne a ohroziť uspokojovanie jej základných životných potrieb.

18. Čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia, odvolací súd považuje v danom prípade za primeranú sumu 1.000 Eur (500 Eur + 550 Eur). Za stavu, že cieľom existencie inštitútu finančného zadosťučinenia je okrem iného mať reálny a efektívny odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi od upustenia, recidívy porušovania spotrebiteľských práv, suma finančného zadosťučinenia vo výške 1.000 Eur je plne opodstatnená s ohľadom na skutočnosť, že v predmetnom prípade nešlo len o reálnu hrozbu, že sa žalovaný na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatí, ale k takému postupu aj v skutočnosti došlo, keďže rozhodnutím prvoinštančného a potvrdením odvolacieho súdu bola žalovanému uložená povinnosť vydať žalobkyňi bezdôvodné obohatenie vo výške 6.061,91 Eur.

19. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý závadne konal. Spotrebiteľ nie je povinný preukázať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože Zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď k porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

20. Priznané zadosťučinenie je primerané okolnostiam danej veci a nastoľuje rovnováhu vo vzťahu medzi žalobkyňou a nebankovkou.

21. Za daného stavu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavom výroku II. postupom podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a s poukazom na ust. § 387 ods. 1 CSP rozsudok v prevyšujúcej zamietavej časti potvrdil. Žalovaný je tak povinný zaplatiť žalobkyňi 1.000 Eur s titulom primeraného zadosťučinenia.

22. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

23. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

24. Požiadavka na spravodlivé rozhodnutie súdu v zmysle čl. 2 ods. 1 CSP i v časti trov konania si podľa názoru odvolacieho súdu vyžaduje, aby súd v takomto type sporov prihliadal na skutočnosť, že výška priznaného plnenia nezávisela od žalobcu, ale od úvahy súdu.

Samotný úspech strany v konaní nie je možné hodnotiť mechanicky len porovnaním toho, akú sumu si ako primerané finančné zadosťučinenie žalobca uplatnil podanou žalobou a aká suma mu bola v konečnom rozhodnutí priznaná. Hodnotenie úspechu v konaní, by malo byť prísne individuálne, s prihliadnutím na konkrétnu právnu úpravu vzťahujúcu sa k samotnému uplatnenému nároku, ako aj na všetky relevantné okolnosti prípadu. Pri mechanickom prístupe k hodnoteniu úspechu v konaní by veľmi jednoducho mohlo dôjsť k porušeniu základného princípu, na ktorom stojí civilné sporové konanie. Preto je potrebné vykladať ust. § 255 ods. 1 CSP práve v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania.

25. Pre absenciu výslovnej právnej úpravy v novom procesnom poriadku je uvedený postup možný v zmysle čl. 4 ods. 2 CSP, keď neodporuje princípom, na ktorých je Civilný sporový poriadok založený.

26. V predmetnom konaní sa žalobkyňa voči žalovanému domáhala zaplata primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, pričom z rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že takýto nárok žalobkyňi vznikol a jej žaloba bola dôvodná. Žalovaný je osobou zodpovednou za protiprávny zásah do spotrebiteľských práv žalobkyne a je povinný uhradiť žalobkyňi primerané finančné zadosťučinenie v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. v dôsledku jeho protiprávneho konania. Za tohto stavu je nutné konštatovať, že žalobkyňa bola v konaní úspešná, účinne sa domohla ochrany svojich práv. Žalobkyňa si uplatnila nárok na finančné zadosťučinenie v sume 2.000 Eur. Stanovenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia v danej veci však záviselo od úvahy súdu. Spravodlivému usporiadaniu vecí preto zodpovedá len také rozhodnutie, kedy je žalobkyňi priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Konkrétna výška náhrady trov odvolacieho konania sa v danom prípade odvíja od súdom priznanej sumy, nie od sumy uplatnenej žalobou.

27. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd s poukazom na ust. § 396 ods. 1 a 2, § 255 ods. 1, čl. 2 ods. 1, čl. 4 ods. 2 CSP rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalovanému.

O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 CSP).

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).